

PRO BONO

December/2024

1. PODNIKANIE V OBLASTI KRYPTOAKTÍV JE REGULOVANÉ NARIADENÍM MiCA - SLOVENSKÁ MiCA KRYPTO LICENCIA JE VEĽMI VÝHODNÁ A PLATÍ V CELEJ EÚ

Do konca roku 2024 bolo možné podnikat' v oblasti **kryptoaktív** iba na základe ohlásenej voľnej živnosti, a medzi **neregulované podnikateľské aktivity** spadali aj služby **zmenárne kryptoaktív** a aj služby **peňaženky kryptoaktív**. Od roku 2025 je už potrebné získať na všetky podnikateľské činnosti v oblasti **kryptoaktív** licenciu NBS. NBS je regulátorom kryptoaktív na území Slovenska. **Držbu licencie na podnikanie s kryptoaktívami vyžaduje nariadenie EÚ 2023/1114 MiCA** (Markets in Crypto Assets - trhy kryptoaktív). **Na podnikanie v oblasti kryptoaktív bude po novom potrebné splniť aj určité kapitálové požiadavky, pričom v oblasti kryptoaktív môžu podnikat' iba právnické osoby. Kapitálové požiadavky je možné splniť splatením a držaním peňazí na bankovom účte, pričom tieto prostriedky musia byť súčasťou vlastného imania spoločnosti.**

2. NOVELA ZÁKONA O POBYTE CUDZINCOV

Novela zákona o pobyte cudzincov prináša právnu úpravu, ktorá má zabezpečiť zavedenie **elektronizácie procesov evidencie cudzincov** v rámci pobytovej agendy. Uvedeným spôsobom sa má pre cudzincov vytvoriť možnosť využívať elektronické služby vo viacerých životných situáciách, dôsledkom čoho bude **(A) zrýchlenie a zjednodušenie komunikácie** medzi správnym orgánom a konečným príjemcom elektronickej služby - cudzincom, **(B) zrýchlenie správneho konania, resp. rozhodovania správnych orgánov** vo veci pobytovej agendy cudzincov na území Slovenskej republiky, **(C) zrýchlenie registrácie**

pobytov občanov Európskej únie, ako aj (D) zjednodušenie podávania elektronických žiadostí o doklad o pobyte alebo o cudzinecký pas. V praxi bude elektronizácia procesov evidencie cudzincov spojená s riešením nasledovných životných situácií cudzincov: (1) žiadosť o obnovenie prechodného pobytu, (2) obnovenie modrej karty, (3) udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, (4) udelenie dlhodobého pobytu, (5) registrácia pobytu občana Európskej únie, (6) žiadosť o vydanie dokladu o pobyte a (7) žiadosť o cudzinecký pas.

3. NOVELA ZÁKONA O ZDRAVOTNOM POISTENÍ

Novela zákona o zdravotnom poistení prináša napríklad (1) snahu o kultiváciu procesu prerozdelenia poistného, (2) úpravu vzniku a zániku verejného zdravotného poistenia v špecifických prípadoch, (3) zníženie administratívnej záťaže zamestnávateľov pri vykazovaní údajov o poistencoch, (4) implementáciu projektu ePrehliadky do legislatívy Slovenskej republiky, (5) zabezpečenie legislatívnej opory pre úhradu nákladov odberu orgánov, tkanív a buniek po úmrtí, (6) zabezpečenie prístupu chudobou ohrozených skupín obyvateľstva, ktoré sú dlžníkmi alebo osobami bez domova k všeobecnej starostlivosti a ošetrovateľskej starostlivosti poskytovanej prostredníctvom agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti.

4. NOVELA ZÁKONA O DOROVNÁVACEJ DANI

Novela zákona o dorovnávej dani prináša napríklad (A) spresnenie a doplnenie výpočtu oprávneného príjmu alebo oprávnenej straty základného subjektu a výpočtu sumy upravených zahrnutých daní, (B) spresnenie zavedených definícií, (C) doplnenie pravidiel pre výpočet sumy vylúčených príjmov na základe ekonomickej podstaty, (D) zavedenie zjednodušených výpočtov pre nevýznamné subjekty a pod.

5. NOVELA ZÁKONA O VÝBERE MÝTA

Cieľom novely zákona o výbere mýta je predovšetkým zabezpečenie náležitej regulácie zásad spoplatnenia vymedzených úsekov ciest mýtom v súlade s legislatívou Európskej únie a v súlade so zámerom nastavenia mýtnych sadzieb tak, aby Slovenská republika nebola znevýhodnená v ekonomickom a dopravnom modeli ako tranzitná krajina v rámci stredoeurópskeho priestoru. Novelou zákona o výbere mýta dochádza aj k zníženiu zdanenia vozidiel používaných na podnikanie a pod.

6. NOVELA ZÁKONA O PRÍSPEVKOCH Z FONDŮV EÚ

Novela zákona o príspevkoch z fondov EÚ prináša napríklad (1) doplnenie ustanovenia, podľa ktorého sa dôvod vydania bezdôvodného obohatenia dopĺňa aj do správy pohľadávok štátu v prípadoch, kedy za prijímateľa plní iná osoba, (2) doplnenie ustanovení, podľa ktorých môže byť dôvodom na uzatvorenie dohody okrem vrátenia príspevku alebo jeho časti alebo náhrady škody aj vydanie bezdôvodného obohatenia, (3) zavedenie ustanovenia, podľa ktorého môže poskytovateľ vo vymedzených prípadoch rozhodnúť o zastavení konania o žiadosti na základe uznesenia monitorovacieho výboru príslušného programu a pod.

7. NOVELA ZÁKONA O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Novela zákona o vysokých školách prináša najmä úpravu (1) pôsobnosti akademického senátu, (2) lehôt pre vyhlásenie voľby rektora, (3) spôsobu obsadzovania miest vedúcich zamestnancov verejnej vysokej školy, (4) kreácie správnej rady, (5) kvalifikačných predpokladov na obsadzovanie funkčného miesta docenta a profesora a pod.

PODNIKANIE V OBLASTI KRYPTOAKTÍV JE REGULOVANÉ NARIADENÍM MiCA - SLOVENSKÁ MiCA KRYPTO LICENCIA JE VEĽMI VÝHODNÁ A PLATÍ V CELEJ EÚ

1. NEREGULOVANÉ VOĽNÉ ŽIVNOSTI SKONČILI V ROKU 2024

Do konca roku 2024 bolo možné podnikat' v oblasti kryptoaktív iba na základe ohlásenej voľnej živnosti, a medzi neregulované podnikateľské aktivity spadali aj služby zmenárne kryptoaktív a aj služby peňaženky kryptoaktív. Od roku 2025 je už potrebné získať na všetky podnikateľské činnosti v oblasti kryptoaktív licenciu NBS. NBS je regulátorom kryptoaktív na území Slovenska. Držbu licencie na podnikanie s kryptoaktívami vyžaduje nariadenie EÚ 2023/1114 MiCA (Markets in Crypto Assets - trhy kryptoaktív).

Na podnikanie v oblasti kryptoaktív bude po novom potrebné splniť aj určité kapitálové požiadavky, pričom v oblasti kryptoaktív môžu podnikat' iba právnické osoby. Kapitálové požiadavky je možné splniť splatením a držaním peňazí na bankovom účte, pričom tieto prostriedky musia byť súčasťou vlastného imania spoločnosti.

Podnikanie v oblasti kryptoaktív je rozdelené do troch oblastí (tried), pričom pre každú triedu je potrebné splniť rôzne minimálne kapitálové požiadavky:

2. MINIMÁLNE KAPITÁLOVÉ POŽIADAVKY - KOĽKO TO BUDE STÁŤ

Poskytovatelia služieb kryptoaktív	Druh služieb kryptoaktív	Minimálne kapitálové požiadavky
Trieda 1	Poskytovateľ služieb kryptoaktív s povolením na poskytovanie týchto služieb kryptoaktív: – vykonávanie príkazov v mene klientov; – umiestňovanie kryptoaktív; poskytovanie služieb prevodu: – kryptoaktív v mene klientov; – prijímanie a postupovanie príkazov týkajúcich sa kryptoaktív v mene klientov; – poskytovanie poradenstva v oblasti kryptoaktív; a/alebo – poskytovanie riadenia portfólia kryptoaktív.	50.000 EUR
Trieda 2	Poskytovateľ služieb kryptoaktív s povolením na poskytovanie všetkých služieb kryptoaktív patriacich do triedy 1 a na: – poskytovanie úschovy a správu kryptoaktív v mene klientov; – výmenu kryptoaktív za finančné prostriedky; a/alebo – výmenu kryptoaktív za iné kryptoaktíva.	125.000 EUR
Trieda 3	Poskytovateľ služieb kryptoaktív s povolením na poskytovanie všetkých služieb kryptoaktív patriacich do triedy 2 a na: – prevádzkovanie obchodnej platformy pre kryptoaktíva.	150.000 EUR

Uvedené čiastky sa zvyšujú na sumu 25% fixných nákladov držiteľa licencie za uplynulý rok, resp. plánovaných na nasledujúci rok (pri prvom podaní žiadosti o licenciu), ak je táto časť fixných nákladov vyššia ako sumy uvedené v tabuľke.

Týchto peňazí sa spoločnosť nesmie ani dotknúť, musí ich mať stále k dispozícii v likvidnej forme buď na účte alebo v prvotriednych cenných papieroch. Použiť by ich spoločnosť mala iba v prípade núdze na krytie pohľadávok klientov. **Ak však tieto prostriedky spoločnosť minie, príde o licenciu.**

3. ZAMEDZOVANIE PRANIA ŠPINAVÝCH PEŇAZÍ

Každá spoločnosť podnikajúca s kryptomenami musí mať robustný systém pre identifikáciu klientov a ich transakcií. Pri otvorení účtu a následne v pravidelných intervaloch musí spoločnosť preverovať a identifikovať každého klienta. Taktiež musí mať spoločnosť systém na archiváciu a klasifikáciu všetkých transakcií, ktoré s klientmi a s ich kryptoaktívami alebo peniazmi uskutoční.

Nariadenie MiCA výslovne zakazuje používanie kryptoaktív, pri ktorých je nemožné identifikovať jednotlivé transakcie a priradiť ich konkrétnym peňaženkám, ako je to napr. pri kryptomene Monero.

Procesy na zabránenie praniu špinavých peňazí a na identifikáciu klientov ako aj na archiváciu jednotlivých transakcií **musí spoločnosť licencujúcemu orgánu detailne preukázať a popísať.**

4. RIADENIE RIZÍK A TRANSPARENTNOSŤ PODNIKANIA

Ďalšou oblasťou, v ktorej **musí spoločnosť preukazovať svoju spôsobilosť, je oblasť riadenia rizík, najmä riadenie cash-flow a rizík spojených s prevádzkou počítačových systémov a softvéru.** Spoločnosť musí mať stále k dispozícii dostatok prostriedkov na výplatu všetkých pohľadávok klientov.

Spoločnosť pri poskytovaní služieb v oblasti kryptoaktív pracuje s cudzími majetkovými hodnotami, preto musí zabezpečiť primeranú ochranu týchto majetkových hodnôt.

Základné pravidlo, ktoré musí spoločnosť dodržiavať je, že musí spravovať cudzie majetkové hodnoty oddelene od svojho majetku.

Spoločnosť nesmie využívať a zneužívať ani dôverné informácie, o ktorých sa dozvedela a ktoré nie sú verejne dostupné na trhu.

Zároveň spoločnosť musí mať robustné procesy a politiky zamerané na zabránenie prania špinavých peňazí, financovania terorizmu a páchania trestnej činnosti.

Spoločnosť musí včas a transparentne zverejňovať svoju poplatkovú politiku a musí mať spoľahlivý systém na riešenie sťažností klientov. Klientom musí poskytovať jasné, nestranné a nezávädzajúce informácie, pričom musí stále konať čestne a profesionálne a v najlepšom záujme klientov.

Spoločnosť nesmie zneužívať dôverné informácie, ktoré sa pro výkone svojej činnosti dozvedela, na vlastný prospech a obohatenie.

5. VYTVÁRANIE NOVÝCH TOKENOV VO FORME KRYPTOAKTÍV

Vytváranie a obchodovanie s novými kryptoaktívami podlieha tiež novej prísnej regulácii. Táto regulácia sa vzťahuje nielen na tzv. ICO (Initial Coin Offering), ale na akékoľvek verené ponúkanie tokenov za protihodnotu. **Nariadenie rozlišuje tri typy tzv. tokenov, čiže kryptoaktív, laicky označovaných aj ako kryptomeny.**

Najprísnejšia regulácia sa týka tokenov elektronických peňazí. **To sú také tokeny, ktoré sú naviazané pevným kurzom je jednu oficiálnu menu niektorého štátu. Takéto tokeny môže emitovať iba úverová inštitúcia alebo inštitúcia elektronického bankovníctva, čiže banka.**

Druhý typ regulovaných tokenov predstavujú tokeny, ktoré sú naviazané na nejaké iné aktívum

alebo na viaceré aktíva, napr. môžu byť naviazané na hodnotu 1 unce zlata, alebo na kôš rôznych mien.

Tretím typom regulovaných tokenov sú tokeny, ktoré nie sú ani tokenmi elektronických peňazí a ani nie sú naviazané na iné aktívum. **Medzi takéto tokeny patrí napríklad aj Bitcoin.**

Emitovanie nových tokenov vyžaduje, aby emitent spĺňal nielen všeobecné povinnosti uvedené vyššie, ale aby splnil ďalšie dve podstatné podmienky, ktorými sú: (i) zverejnenie a schválenie Bieleho dokumentu (Whitepaper), v ktorom sú obsiahnuté všetky relevantné informácie o novom tokene, a (ii) schválenie marketingového plánu emisie nového tokenu regulačným úradom.

Nariadenie detailne popisuje základné informácie, ktoré musí obsahovať ako Biely dokument, tak aj marketingový plán, a na ich vypracovanie je potrebné mať nielen potrebné technické a marketingové vedomosti, ale aj detailnú znalosť práva. Od schváleného marketingového plánu sa emitent nesmie odchýliť, preto je potrebné, aby bol koncipovaný čo najširšie, aj keď v praxi bude použitá iba jeho časť.

Emitent tokenu so sídlom mimo EÚ nepotrebuje spĺňať podmienky nariadenia MiCA, ak tento token neponúka na území EÚ. Ak by však nejaký iný obchodník tento token na území EÚ ponúkať chcel, musí získať licenciu od niektorého regulátora na území EÚ v zmysle nariadenia MiCA práve tento obchodník (nie emitent tokenu).

Pri tokenoch elektronických peňazí alebo pri tokenoch naviazaných na aktíva verejne ponúkaných alebo obchodovaných má ich emitent povinnosť, tieto vždy na požiadanie vlastníka spätne vymeniť za peniaze alebo za aktívum, na ktoré sú tieto tokeny naviazané.

Každý emitent tokenov elektronických peňazí alebo tokenov naviazaných na aktíva musí udržiavať nepretržite rezervu aktív, ktorá pokrýva záväzky voči držiteľom tokenov, a mať neustále

k dispozícii vlastné zdroje, ktoré sa rovnajú aspoň najvyššej z týchto hodnôt:

1. 350 000 €,
2. 2 % priemernej sumy rezervných aktív,
3. štvrtina fixných režijných nákladov na predchádzajúci rok.

Uvedené povinnosti sa však nevzťahujú na emitentov takých nových tokenov, ktoré spĺňajú aspoň jednu z nasledovných podmienok:

1. kryptoaktívum sa ponúka bezplatne;
2. kryptoaktívum sa vytvára automaticky ako odmena za zachovávanie distribuovanej databázy transakcií alebo validáciu transakcií;
3. ponuka sa týka úžitkového tokenu poskytujúceho prístup k tovaru alebo službe, ktoré existujú alebo sa poskytujú; alebo
4. držiteľ kryptoaktíva má právo používať ho len výmenou za tovar a služby v obmedzenej sieti obchodníkov so zmluvnými dojednaniami s osobou, ktorá ponúka kryptoaktíva.

Nariadenie sa taktiež nevzťahuje na nákup tokenov ponúkaných a predávaných mimo územia EÚ, a to ani v prípade, ak tieto kúpi osoba so sídlom alebo pobytom v EÚ. Avšak, osoba so sídlom mimo EÚ tieto tokeny nesmie verejne ponúkať na území EÚ.

6. LICENCIA MiCA ZÍSKANÁ NA SLOVESNKU PLATÍ V CELEJ EÚ

Je výhodné získať licenciu MiCA na Slovensku, pretože Slovensko má transparentný regulačný proces, výhodnú 21%-nú daň z príjmu právnických osôb a dostatok vzdelanej a kvalitnej pracovnej sily.

Nové nariadenie unifikuje reguláciu trhu s kryptomenami na úrovni celej Európskej únie, čo

je výrazný pokrok vo vzťahu k predchádzajúcemu právnemu stavu a odstraňuje doterajšiu vnútornú súťaž medzi krajinami EÚ o najväčšiu reguláciu. Nariadenie zároveň poskytuje silnú ochranu pre držiteľov kryptoaktív, podliehajúcich

regulácii. **Jednoznačne môžeme Nariadenie hodnotiť ako dôležitý a významný krok vpred v oblasti obchodovania s kryptoaktívami.**

Publikované dňa 13.01.2025.

NOVELA ZÁKONA O POBYTE CUDZINCOV

1. ABSTRAKT

Novela zákona o pobyte cudzincov prináša právnu úpravu, ktorá ma zabezpečiť zavedenie **elektronizácie procesov evidencie cudzincov** v rámci pobytovej agendy. Uvedeným spôsobom sa má pre cudzincov vytvoriť možnosť využívať elektronické služby vo viacerých životných situáciách, dôsledkom čoho bude **(A) zrýchlenie a zjednodušenie komunikácie** medzi správnym orgánom a konečným príjemcom elektronickej služby - cudzincom, **(B) zrýchlenie správneho konania, resp. rozhodovania správnych orgánov** vo veci pobytov cudzincov na území Slovenskej republiky, **(C) zrýchlenie registrácie pobytov občanov Európskej únie, ako aj (D) zjednodušenie podávania elektronických žiadostí** o doklad o pobyte alebo o cudzinecký pas. V praxi bude elektronizácia procesov evidencie cudzincov spojená s riešením nasledovných životných situácií cudzincov: **(1) žiadosť o obnovenie prechodného pobytu, (2) obnovenie modrej karty, (3) udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, (4) udelenie dlhodobého pobytu, (5) registrácia pobytu občana Európskej únie, (6) žiadosť o vydanie dokladu o pobyte a (7) žiadosť o cudzinecký pas.**

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÝCH SA NOVELA DOTÝKA

Dňa 28. novembra 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 342/2024 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle (ďalej len „zákon o azyle“).

3. ZÁKON O POBYTE CUDZINCOV

A. POZVANIE

Novela do zákona o pobyte cudzincov prináša napríklad úpravu ustanovenia § 19 ods. 7 zákona

o pobyte cudzincov, ktorého obsahom je **úprava pozvania (podporného dokladu, ktorý slúži zastupiteľskému úradu na rozhodovanie** v konaní o udelení schengenského víza).

Novela pre pozývateľa, ktorý je právnickou osobou, ukladá k žiadosti o overenie pozvania **predkladať ako doklad preukazujúci finančné zabezpečenie pobytu potvrdenie o zostatku na účte** vedenom v banke, pobočke zahraničnej banky alebo zahraničnej banke **namiesto výpisu z účtu za posledné tri mesiace**. Aplikačná prax ukazuje, že v prípade veľkých obchodných spoločností, ktoré pozývajú na územie Slovenskej republiky **štátneho príslušníka tretej krajiny za účelom podnikateľských aktivít, je preukázanie trojmesačného výpisu z účtu** (vo väčšine prípadov v rozsahu niekoľko stovák strán) **nadmerná administratívna záťaž** (ustanovenie § 19 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov).

B. TOLEROVANÝ POBYT

Novela do zákona o pobyte cudzincov vkladá aj nové ustanovenie § 59 ods. 15 zákona o pobyte cudzincov, upravujúce problematiku **tolerovaného pobytu**.

„*Platnosť potvrdenia o tolerovanom pobyte na území Slovenskej republiky s názvom „DOČASNÉ ÚTOČISKO“* vydaného cudzincovi, ktorý *požiadal o poskytnutie dočasného útočiska* na území Slovenskej republiky a *spĺňa podmienky na jeho poskytnutie podľa osobitného predpisu, je 90 dní od jeho vydania*“ (ustanovenie § 59 ods. 15 zákona o pobyte cudzincov).

Podstatu citovaného ustanovenia § 59 ods. 15 zákona o pobyte cudzincov je potrebné hľadať aj v nadväznosti na ustanovenie § 36 ods. 8 zákona o azyle, v zmysle ktorého sa „*odídenec považuje za cudzinca, ktorému sa udelil tolerovaný pobyt*“. Podľa ustanovenia § 59 ods. 8 zákona o pobyte cudzincov, „*ak policajný útvar žiadosti o udelenie tolerovaného pobytu alebo žiadosti o predĺženie tolerovaného pobytu vyhovie,*

namiesto rozhodnutia vydá štátnemu príslušníkovi tretej krajiny potvrdenie o tom, že mu bol udelený alebo predĺžený tolerovaný pobyt na území Slovenskej republiky“. Vzhľadom na to, že sa bude odídencom vydávať doklad o pobyte vo forme ID karty, novelou dochádza k explicitnému uvedeniu platnosti potvrdenia o tolerovanom pobyte, ktoré bude odídencom na rozdiel od doterajšej právnej úpravy slúžiť ako dočasný doklad o pobyte. Platnosť potvrdenia bude 90 dní, počas ktorých si odídenec požiada o vydanie dokladu o pobyte vo forme ID karty.

C. DOKLAD O POBYTE

Ďalšou oblasťou, ktorej sa novela venuje, je aj úprava ustanovenia § 73 zákona o pobyte cudzincov, upravujúceho doklady o pobyte.

Po novom napríklad platí, že cudzinec, ktorý podá žiadosť o vydanie dokladu o pobyte **elektronicky a bude povinný podrobiť sa snímaniu biometrických údajov, bude sa musieť dostaviť na tento účel osobne na policajný útvar**; v takom prípade sa bude lehota na vydanie dokladu o pobyte **počítat až od nasnímania biometrických údajov** (ustanovenie § 73 ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov).

Novela do zákona o pobyte cudzincov dopĺňa aj nové ustanovenie § 73 ods. 13 zákona o pobyte cudzincov.

„Cudzincovi, ktorému bolo poskytnuté dočasné útočisko, policajný útvar vydá doklad o pobyte, v ktorom uvedie názov „DOČASNÉ ÚTOČISKO“. Doklad o pobyte sa vydáva *s platnosťou na tri*

roky. Pred uplynutím platnosti dokladu o pobyte vydaného podľa ustanovenia § 73 ods. 13 zákona o pobyte cudzincov sa platnosť takého dokladu skončí aj vtedy, ak cudzincovi zaniklo dočasné útočisko. Cudzinec, ktorému bolo poskytnuté dočasné útočisko, je povinný v žiadosti o vydanie dokladu o pobyte uviesť adresu na území Slovenskej republiky, na ktorú mu bude doklad doručený“ (ustanovenie § 73 ods. 13 zákona o pobyte cudzincov).

V nadväznosti na uvedené zmeny, prináša novela aj doplnenie nového ustanovenia § 125 ods. 15 zákona o pobyte cudzincov.

„Cudzinec, ktorému bolo poskytnuté dočasné útočisko, podáva žiadosť o vydanie dokladu o pobyte podľa ustanovenia § 73 ods. 13 zákona o pobyte cudzincov na policajnom útvar, ktorý si vyberie prostredníctvom elektronického rezervačného systému Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z policajných útvarov určených Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky“ (ustanovenie § 125 ods. 15 zákona o pobyte cudzincov).

4. ZÁKON O AZYLE

A. DOČASNÉ ÚTOČISKO

Na základe skutočnosti, že odídencom sa bude vydávať doklad o pobyte vo forme ID karty, ktorý nebude možné vydať odídencomi hneď po splnení zákonných podmienok, na preklopenie obdobia medzi poskytnutím dočasného útočiska a vydaním dokladu o pobyte vo forme ID karty sa novelou ustanovuje, že **potvrdenie o tolerovanom pobyte bude odídencomi slúžiť ako dočasný doklad o pobyte**. Bude to rovnaký doklad, aký sa odídencom vydával doteraz (v **papierovej forme**) (ustanovenie § 31 ods. 1 a 10 zákona o azyle).

Novela prináša aj ďalšie zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov. Predmetom tohto príspevku sú len vybrané zmeny, ktoré novela priniesla. Z uvedeného dôvodu odkazujeme aj na plné znenie novely, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

5. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobúda účinnosť čiastočne (A) dňa 15. decembra 2024 a (B) dňa 01. marca 2025.

Publikované dňa 23.01.2025.

NOVELA ZÁKONA O ZDRAVOTNOM POISTENÍ

1. ABSTRAKT

Novela zákona o zdravotnom poistení prináša napríklad (1) snahu o kultiváciu procesu prerozdelenia poistného, (2) úpravu vzniku a zániku verejného zdravotného poistenia v špecifických prípadoch, (3) zníženie administratívnej záťaže zamestnávateľov pri vykazovaní údajov o poistencoch, (4) implementáciu projektu ePrehliadky do legislatívy Slovenskej republiky, (5) zabezpečenie legislatívnej opory pre úhradu nákladov odberu orgánov, tkanív a buniek po úmrtí, (6) zabezpečenie prístupu chudobou ohrozených skupín obyvateľstva, ktoré sú dlžníkmi alebo osobami bez domova k všeobecnej starostlivosti a ošetrovateľskej starostlivosti poskytovanej prostredníctvom agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÝCH SA NOVELA DOTKLA

Dňa **05. decembra 2024** Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. **362/2024 Z. z.** (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa **zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve** (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“). Novelou sa okrem zákona o zdravotnom poistení mení a dopĺňa aj (A) **zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti** (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“), (B) **zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti** a (C) **zákon č. 581/2004**

Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „zákon o zdravotných poisťovniach“).

3. ZÁKON O ZDRAVOTNOM POISTENÍ

A. ÚPRAVA ZDRAVOTNÉHO POISTENIA DETÍ NARODENÝCH V CUDZINE

Prvou zmenou, ktorú novela do zákona o zdravotnom poistení prináša, je **úprava zdravotného poistenia detí, ktoré sa narodila v cudzine, nie sú tam zdravotne poistené a sú umiestnené do zariadení na území Slovenskej republiky alebo sú na území Slovenskej republiky zverené do starostlivosti fyzickej osoby.**

„Verejne zdravotne poistená je aj fyzická osoba, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, ak nie je zdravotne poistená v inom členskom štáte Európskej únie alebo v zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore a vo Švajčiarskej konfederácii (ďalej len „členský štát“) a je nezaopatrovaná podľa § 11 ods. 7 písm. a) zákona o zdravotnom poistení, ktoré sa narodilo v cudzine a ktorému sa na území Slovenskej republiky poskytuje starostlivosť v zariadení, v ktorom je umiestnené na základe rozhodnutia súdu alebo je na základe rozhodnutia súdu zverené do starostlivosti fyzickej osoby na území Slovenskej republiky“ (ustanovenie § 3 ods. 3 písm. k) zákona o zdravotnom poistení).

B. RIEŠENIE PROBLÉMU TZV. MŔTVYCH DUŠÍ

Novela do zákona o zdravotnom poistení prináša aj snahu o riešenie problémov, **spojených s poistencami, u ktorých je dôvodné predpokladať, že títo poistenci už nežijú, avšak v príslušných registroch absentuje údaj o ich úmrtí, a to primárne z dôvodu nedostatkov v**

evidencií údajov o úmrtí fyzických osôb z minulosti.

„Verejné zdravotné poistenie zaniká u poistenca, ak platí, že **(A) poistenec dosiahol vek 105 rokov, (B) poistenec nemá uzatvorenú dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti** so žiadnym poskytovateľom všeobecnej ambulantnej starostlivosti, **(C) príslušná zdravotná poisťovňa za posledných päť rokov neviduje poskytnutie zdravotnej starostlivosti** poistencovi na území Slovenskej republiky ani v cudzine, **(D) príslušná zdravotná poisťovňa za posledných päť rokov neviduje žiadnu komunikáciu** zo strany poistenca a **(E) poistenec za posledných päť rokov nezmenil zdravotnú poisťovňu**“ (ustanovenie § 5 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení).

„Ak sa po zániku verejného zdravotného poistenia poistenca podľa ustanovenia § 5 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení dodatočne zistí, že v čase jeho zániku **nebola splnená niektorá z podmienok uvedených v ustanovení § 5 ods. 4 písm. b) až e) zákona o zdravotnom poistení alebo, že poistenec žije má sa za to, že verejné zdravotné poistenie tohto poistenca nezaniklo**“ (ustanovenie § 5 ods. 5 zákona o zdravotnom poistení).

C. ROČNÉ ZÚČTOVANIE POISTNÉHO

Ďalšou oblasťou, ktorej sa novela dotkla, je oblasť ročného zúčtovania poistného. Zákon o zdravotnom poistení bude po novom opäť obsahovať **postup v prípade, kedy dôjde k chybnému oznámeniu o počte poistencov štátu**, a to doplnením nových ustanovení § 19 ods. 23 až 26 zákona o zdravotnom poistení.

„Na dodatočné navýšenie počtu poistencov štátu oznámené zdravotnou poisťovňou po uplynutí lehoty na podanie ročného zúčtovania poistného plateného štátom ustanovenia § 19 ods. 21 zákona o zdravotnom poistení sa **neprihliada**“ (ustanovenie § 19 ods. 23 zákona o zdravotnom poistení).

„Ak zdravotná poisťovňa zistí, že uviedla v ročnom zúčtovaní poistného podľa ustanovenia § 19 ods. 21 zákona o zdravotnom poistení ako poistencov štátu osoby, ktoré **nesplňajú podmienky podľa ustanovenia § 11 ods. 7 a 8 zákona o zdravotnom poistení**, je povinná bezodkladne **oznámiť túto skutočnosť** Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“). Úrad je povinný **vykonať v zdravotnej poisťovni dohľad nad oznamovaním počtu poistencov štátu**. Výsledok výkonu dohľadu úrad oznámi Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky a zdravotnej poisťovni. Ak je výsledkom výkonu dohľadu potvrdené chybné oznámenie počtu poistencov štátu, zdravotná poisťovňa podá **nové ročné zúčtovanie poistného plateného štátom**“ (ustanovenie § 19 ods. 24 zákona o zdravotnom poistení).

„Postup podľa ustanovenia § 19 ods. 24 zákona o zdravotnom poistení je možné uplatniť **do uplynutia jedného roka od dátumu určeného na podanie ročného zúčtovania poistného plateného štátom podľa ustanovenia § 19 ods. 21 zákona o zdravotnom poistení**“ (ustanovenie § 19 ods. 25 zákona o zdravotnom poistení).

„Ak by mal postup podľa ustanovenia § 19 ods. 24 zákona o zdravotnom poistení vplyv na výsledok ročného prerozdeľovania ktorejkoľvek zdravotnej poisťovne v **sume vyššej ako 0,001 % z celkovej sumy z ročného prerozdeľovania pre zdravotnú poisťovňu podľa ustanovenia § 27a ods. 5 zákona o zdravotnom poistení**, úrad postupuje podľa osobitného predpisu. Postup podľa prvej vety nemá vplyv na už určenú výšku príspevkov zdravotnej poisťovne podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 19 ods. 26 zákona o zdravotnom poistení).

D. SKUPINA NADMERNÉHO PREPOISTENIA

Novela prináša aj doplnenie nového ustanovenia § 27f zákona o zdravotnom poistení, upravujúceho **skupinu nadmerného prepoistenia** (nový

parameter v rámci modelu prerozdelenia poistného).

„Poistenec, ktorý dosiahol k prvému dňu rozhodujúceho obdobia vek **najmenej sedem rokov sa zaradí do skupiny nadmerného prepoistenia**, ak v období podľa ustanovenia § 27f ods. 4 zákona o zdravotnom poistení zmenil zdravotnú poisťovňu spôsobom podľa ustanovenia § 7 ods. 2 prvej vety zákona o zdravotnom poistení **najmenej trikrát**“ (ustanovenie § 27f ods. 1 zákona o zdravotnom poistení).

„Poistenec, ktorý **nedosiahol k prvému dňu rozhodujúceho obdobia vek sedem rokov** sa zaradí do skupiny nadmerného prepoistenia, ak v období podľa ustanovenia § 27f ods. 4 zákona o zdravotnom poistení zmenil zdravotnú poisťovňu spôsobom podľa § 7 ods. 2 prvej vety **najmenej dvakrát**“ (ustanovenie § 27f ods. 2 zákona o zdravotnom poistení).

„Na účel výpočtu indexu rizika nákladov sa sleduje zmena zdravotnej poisťovne podľa ustanovenia § 7 ods. 2 prvej vety zákona o zdravotnom poistení, ktorá nastala v období od 1. januára kalendárneho roka, ktorý **sedem rokov predchádza rozhodujúcemu obdobiu do 1. januára kalendárneho roka, ktorý dva roky predchádza rozhodujúcemu obdobiu**“ (ustanovenie § 27f ods. 3 zákona o zdravotnom poistení).

„Na účel **zaradenia poistenca do skupiny nadmerného prepoistenia** sa sleduje zmena zdravotnej poisťovne podľa ustanovenia § 7 ods. 2 prvej vety zákona o zdravotnom poistení, ktorá nastala v období od 1. januára kalendárneho roka, ktorý **päť rokov predchádza rozhodujúcemu obdobiu do 1. januára rozhodujúceho obdobia**“ (ustanovenie § 27f ods. 4 zákona o zdravotnom poistení).

4. ZÁKON O ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

A. ODPORÚČANIE VŠEOBECNÉHO LEKÁRA NA ŠPECIALIZOVANÚ AMBULANTNÚ STAROSTLIVOSŤ

V rámci zákona o zdravotnej starostlivosti, dochádza novelou napríklad k doplneniu nového ustanovenia § 8 ods. 5 písm. g) zákona o zdravotnej starostlivosti, upravujúceho **prípady, na ktoré sa nevyžaduje odporúčanie všeobecného lekára na špecializovanú ambulantnú starostlivosť**.

„**Odporúčanie všeobecného lekára alebo elektronický záznam o odporúčaní lekára na špecializovanú ambulantnú starostlivosť podľa ustanovenia § 8 ods. 4 zákona o zdravotnej starostlivosti sa nevyžaduje na poskytnutie ošetrovateľskej starostlivosti prostredníctvom agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti alebo prostredníctvom zariadenia sociálnej pomoci človeku bez domova zdržiavajúcemu sa na území Slovenskej republiky v rozsahu ošetrovateľskej praxe poskytovanej samostatne sestrou alebo pôrodnou asistentkou podľa osobitného predpisu, ak sa použijú lieky a špecializovaný zdravotnícky materiál, ktorých výdaj nie je viazaný na lekársky predpis**“ (ustanovenie § 8 ods. 5 písm. g) zákona o zdravotnej starostlivosti).

5. ZÁKON O ZDRAVOTNÝCH POISŤOVNIACH

A. ČINNOSŤ ZDRAVOTNEJ POISŤOVNE

Novela prináša aj novinky v oblasti **činnosti zdravotnej poisťovne**, a to napríklad doplnením nových ustanovení § 6 ods. 12 až 14 zákona o zdravotných poisťovniach.

„Na účely zabezpečenia poradenskej činnosti pre poistencov zdravotná poisťovňa môže (A) **poskytovať pre poistencov (1) poradenstvo o zdraví, (2) o životospráve a (3) o zdravom životnom štýle, (4) programy zdravia** slúžiace na odhaľovanie ochorení a podporu zdravého spôsobu života a zdravia poistencov a motivácie k pozitívnym zmenám pri predchádzaní ochoreniam, (B) **vykonávať analýzu efektívnosti programov uvedených v písmene a), (C) analyzovať a spracúvať osobné údaje poistencov v rozsahu podľa ustanovenia § 16 ods.**

2 zákona o zdravotných poisťovniach“ (ustanovenie § 6 ods. 12 zákona o zdravotných poisťovniach).

„Zdravotná poisťovňa na základe analýz vypracovaných podľa ustanovenia § 6 ods. 12 zákona o zdravotných poisťovniach môže poskytovať poistencom **relevantné výsledky týchto analýz reflektujúce ich zdravotný stav s odporúčaním absolvovať preventívnu prehliadku, vyšetrenie alebo iné poskytnutie zdravotnej starostlivosti, ktoré si vyžaduje zdravotný stav poistenca**“ (ustanovenie § 6 ods. 13 zákona o zdravotných poisťovniach).

„Na účely poskytovania poradenskej činnosti zdravotná poisťovňa **spracúva poistencom poskytnuté osobné údaje**. Na spracovanie osobných údajov, vrátane osobitných kategórií údajov, sa **nevyžaduje súhlas poistenca**“ (ustanovenie § 6 ods. 14 zákona o zdravotných poisťovniach).

B. ZMLUVY O POSKYTOVANÍ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Novela prináša aj **spoločné ustanovenia k uzatváraniu zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti**.

„Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky zverejňuje na svojom webovom sídle **(A) spôsob a formu uvedenia výšky úhrady podľa ustanovenia § 7 ods. 9 písm. c) zákona o zdravotných poisťovniach v zmluve o poskytovaní zdravotnej starostlivosti tak, aby bolo možné vzájomné porovnanie týchto úhrad medzi jednotlivými poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a zariadeniami sociálnej pomoci, (B) vzory zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti**“ (ustanovenie § 7c ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach).

„Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky zverejnenie údajov podľa ustanovenia § 7c ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach a každú ich zmenu vopred **prerokuje so zástupcami poskytovateľov zdravotnej starostlivosti,**

zástupcami zariadení sociálnej pomoci, zdravotnými poisťovňami a zástupcami odborovej organizácie zastupujúcej zdravotníckych pracovníkov. Zmeny podľa prvej vety nemôžu nadobudnúť účinnosť skôr ako dva mesiace odo dňa ich prerokovania; to neplatí, ak sa zúčastnené strany dohodnú inak“ (ustanovenie § 7c ods. 2 zákona o zdravotných poisťovniach).

„**Vzory zmlúv (ustanovenia § 7 až § 7b zákona o zdravotných poisťovniach) zverejnené podľa ustanovenia § 7c ods. 1 písm. b) zákona o zdravotných poisťovniach sú pre zdravotnú poisťovňu, poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a zariadenie sociálnej pomoci **záväzné****“ (ustanovenie § 7c ods. 3 zákona o zdravotných poisťovniach).

„**Zdravotná poisťovňa, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti a zariadenie sociálnej pomoci, ktorí uzatvorili zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti pred zverejnením údajov podľa ustanovenia § 7c ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach alebo pred zverejnením ich zmeny sú povinní túto zmluvu upraviť tak, aby splňala podmienky podľa ustanovenia § 7c ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach, a to do šiestich mesiacov odo dňa zverejnenia údajov podľa ustanovenia § 7c ods. 1 zákona o zdravotných poisťovniach alebo ich zmeny**“ (ustanovenie § 7c ods. 4 zákona o zdravotných poisťovniach).

Novela prináša aj ďalšie zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov. Predmetom tohto príspevku sú len vybrané zmeny, ktoré novela priniesla. Z uvedeného dôvodu odkazujeme aj na plné znenie novely, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

6. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobúda účinnosť čiastočne **(A) dňa 31. decembra 2024, (B) dňa 01. januára 2025 a (C) dňa 01. januára 2026**.

Publikované dňa 23.01.2025.

NOVELA ZÁKONA O DOROVNÁVACEJ DANI

1. ABSTRAKT

Novela zákona o dorovnávej dani prináša napríklad (A) spresnenie a doplnenie výpočtu oprávneného príjmu alebo oprávnenej straty základného subjektu a výpočtu sumy upravených zahrnutých daní, (B) spresnenie zavedených definícií, (C) doplnenie pravidiel pre výpočet sumy vylúčených príjmov na základe ekonomickej podstaty, (D) zavedenie zjednodušených výpočtov pre nevýznamné subjekty a pod.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÝCH SA NOVELA DOTKLA

Dňa 28. novembra 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 355/2024 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 507/2023 Z. z. o dorovnávej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) (ďalej len „zákon o dorovnávej dani“). Novelou sa okrem zákona o dorovnávej dani mení a dopĺňa aj (A) zákon č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch (ďalej len „zákon o dlhopisoch“), (B) zákon č. 593/2003 Z. z. o dani z príjmov a (C) zákon č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach.

3. ZÁKON O DOROVNÁVACEJ DANI

A. ÚPRAVA EXISTUJÚCICH A DOPLNENIE NOVÝCH POJMOV DO ZÁKONA O DOROVNÁVACEJ DANI

Jednou z prvých zmien, ktoré do zákona o dorovnávej dani prináša novela, je úprava ustanovenia § 2 zákona o dorovnávej dani, upravujúceho definície základných pojmov, s ktorými zákon o dorovnávej dani pracuje.

Vzhľadom na väčší počet pojmov, ktoré novela upravuje alebo nanovo zavádza, považujeme za prehľadnejšie len vymenovať niektoré definície pojmov, ktorých sa zmeny týkajú. Pre prehľad o konkrétnom obsahu jednotlivých pojmov odkazujeme na plné znenie novely.

Novelou dochádza k úprave alebo zavedeniu pojmov (A) verejnoprávny subjekt, (B) zahrnutá daň základného subjektu, (C) vzájomný poisťovací spolok, (D) prechodný rok, (E) nový prechodný rok, (F) kvalifikovaný refundovateľný daňový zápočet, (G) nekvalifikovaný refundovateľný daňový zápočet, (H) kvalifikovaná imputačná daň, (I) nekvalifikovaná refundovaná imputačná daň, (J) obchodovateľný prevoditeľný daňový zápočet, (K) pôvodný príjemca daňového zápočtu, (L) nadobúdateľ daňového zápočtu, (M) držiteľ daňového zápočtu, (N) zákonný štandard prevoditeľnosti u pôvodného príjemcu daňového zápočtu, (O) zákonný štandard prevoditeľnosti u nadobúdateľa daňového zápočtu, (P) štandard obchodovateľnosti u pôvodného príjemcu daňového zápočtu, (Q) štandard obchodovateľnosti u nadobúdateľa daňového zápočtu, (R) obchodovateľná minimálna cena, (S) čistá súčasná hodnota, (T) materský subjekt a ďalšie.

B. ROZHODNUTIE O ZOHLADNENÍ ZISKU ALEBO STRATY V SÚVISLOSTI S VLASTNÍCKYM PODIELOM

Novela prináša aj doplnenie nového ustanovenia § 6a zákona o dorovnávej dani, upravujúceho rozhodnutie o zohľadnení zisku alebo straty v súvislosti s vlastníckym podielom.

„Na účely prijatia rozhodnutia o zohľadnení zisku alebo straty v súvislosti s vlastníckym podielom pri

výpočte oprávneného príjmu alebo oprávnenej straty základného subjektu je **(A) kvalifikovaným vlastníckym podielom investícia v transparentnom subjekte, (1) ktorá sa na daňové účely považuje za podiel na vlastnom imaní alebo ktorá by sa považovala za podiel na vlastnom imaní podľa schváleného štandardu finančného účtovníctva v štáte, v ktorom transparentný subjekt pôsobí, pričom majetok, záväzky, výnosy, náklady a peňažné toky transparentného subjektu nie sú zahrnuté v konsolidovanej účtovnej závierke nadnárodnej skupiny podnikov alebo veľkej vnútroštátnej skupiny, a (2) pri ktorej úhrnná predpokladaná výnosnosť investície je nižšia ako úhrnná suma investície investora, pričom časť investície sa investorovi vráti vo forme daňového zápočtu okrem kvalifikovaného refundovateľného daňového zápočtu bez ohľadu na to, či sa daňový zápočet použije na zníženie daňovej povinnosti investora alebo sa prevedie na iný subjekt, (B) výnosnosť investície najmä suma rozdelených ziskov, výhoda vyplývajúca z daňových strát, kvalifikovaný refundovateľný daňový zápočet plynúci cez transparentný subjekt, okrem daňových zápočtov iných ako refundovateľný daňový zápočet, (C) úhrnná predpokladaná výnosnosť investície očakávaný výnos v okamihu uskutočnenia investície určený na základe skutočností a podmienok, za ktorých bola investícia uskutočnená**“ (ustanovenie § 6a ods. 1 zákona o dorovnávej dani).

C. DAŇOVÉ ZÁPOČTY

Novela tiež prináša nové ustanovenie § 6b zákona o dorovnávej dani, upravujúce **daňové zápočty**.

„**Pri výpočte oprávneného príjmu alebo oprávnenej straty základného subjektu sa nominálna hodnota kvalifikovaného refundovateľného daňového zápočtu alebo obchodovateľného prevoditeľného daňového zápočtu posúdi ako príjem pôvodného príjemcu daňového zápočtu v tom účtovnom období, v ktorom boli splnené podmienky pre poskytnutie**

daňového zápočtu.“ (ustanovenie § 6b ods. 1 zákona o dorovnávej dani).

D. ODPUSTENÝ DLH

Novinkou je tiež doplnenie nového ustanovenia § 6c o odpustenom dlhu.

„**Podávajúci subjekt sa môže v súlade s ustanovením § 42 ods. 3 zákona o dorovnávej dani rozhodnúť, že pri výpočte oprávneného príjmu alebo oprávnenej straty základného subjektu, ktorý je dlžníkom, sa zo zisku alebo straty tohto základného subjektu z finančného účtovníctva vylúči suma odpusteného dlhu, ak (A) dlh je odpustený v súvislosti s konkurzom alebo reštrukturalizáciou, vrátane odpisu záväzkov voči veriteľovi, ktorý v konkurze neuplatnil svoje pohľadávky voči základnému subjektu; obdobne sa postupuje aj pri odpise záväzkov u základného subjektu, ktorý sa zrušuje zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, a u základného subjektu, ktorý sa zrušuje zrušením konkurzu z dôvodu, že majetok základného subjektu nepostačuje na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, (B) možno dôvodne predpokladať, že by základný subjekt do 12 mesiacov nebol schopný plniť svoje záväzky, ak by k odpusteniu dlhu nedošlo alebo (C) záväzky základného subjektu bezprostredne pred odpustením dlhu prevyšujú reálnu trhovú hodnotu jeho majetku a neuplatnil sa postup podľa písmena a) alebo písmena b)**“ (ustanovenie § 6c ods. 1 zákona o dorovnávej dani).

E. KOMPENZÁCIE NA ZÁKLADE AKCIÍ

Novým je aj ustanovenie § 12a zákona o dorovnávej dani, upravujúce **kompenzáciu na základe akcií**.

„**Podávajúci subjekt sa môže v súlade s ustanovením § 42 ods. 2 zákona o dorovnávej dani rozhodnúť, že pri výpočte oprávneného príjmu alebo oprávnenej straty základných subjektov sa suma vykázaná vo finančných výkazoch základných subjektov ako náklad**

alebo výdavok na kompenzáciu na základe akcií, nahradí sumou povolenou ako odpočet pri výpočte ich zdaniteľného príjmu“ (ustanovenie § 12a ods. 1 zákona o dorovnávej dani).

„Ak náklad alebo výdavok na kompenzáciu na základe akcií vznikne v súvislosti s opciou, ktorá nebola uplatnená, suma tohto nákladu alebo výdavku, ktorá sa podľa ustanovenia § 12a ods. 1 zákona o dorovnávej dani v predchádzajúcich účtovných obdobiach odpočítala od zisku alebo straty základného subjektu z finančného účtovníctva, sa pripočíta k zisku alebo strate z finančného účtovníctva v účtovnom období, v ktorom možnosť uplatnenia tejto opcie uplynula“ (ustanovenie § 12a ods. 2 zákona o dorovnávej dani).

4. ZÁKON O DLHOPISOCH

A. ŠTÁTNE DLHOPISY PRE OBČNOV

V rámci zákona o dlhopisoch novela prináša napríklad doplnenie nového ustanovenia § 19a zákona o dlhopisoch, upravujúceho štátne dlhopisy pre občanov.

„Štátne dlhopisy pre občanov sú štátne dlhopisy, ktoré sú v ich emisných podmienkach označené ako „štátne dlhopisy pre občanov“ (ustanovenie § 19a ods. 1 zákona o dlhopisoch). „Nadobudnutie štátnych dlhopisov pre občanov na primárnom trhu fyzickou osobou sa nespokatňuje“ (ustanovenie § 19a ods. 2 zákona o dlhopisoch).

„Centrálny depozitár cenných papierov nespokatňuje zriadenie, vedenie a zrušenie účtu majiteľa, klientskeho účtu alebo držiteľského účtu v rozsahu evidencie štátnych dlhopisov pre občanov, ktoré drží fyzická osoba, pričom zrušenie účtu majiteľa sa nespokatňuje, len ak na ňom boli evidované výlučne štátne dlhopisy pre občanov“ (ustanovenie § 19a ods. 3 zákona o dlhopisoch).

„Ak banka, pobočka zahraničnej banky, obchodník s cennými papiermi alebo pobočka

zahraničného obchodníka s cennými papiermi vedie v evidencii podľa osobitného predpisu údaje o fyzickej osobe ako majiteľovi štátnych dlhopisov pre občanov, ktoré sú evidované na držiteľskom účte, vedenie evidencie údajov o majiteľoch štátnych dlhopisov pre občanov podľa osobitného predpisu, vrátane zriadenia, vedenia a zrušenia akejkoľvek evidencie priradenej k tejto evidencii, banka, pobočka zahraničnej banky, obchodník s cennými papiermi ani pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi fyzickej osobe počas celej doby existencie príslušnej emisie štátnych dlhopisov pre občanov v rozsahu evidencie štátnych dlhopisov pre občanov nespokatňuje“ (ustanovenie § 19a ods. 4 zákona o dlhopisoch).

„Ak banka, pobočka zahraničnej banky, obchodník s cennými papiermi alebo pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi vedie účet majiteľa, na ktorom sú pre fyzickú osobu evidované štátne dlhopisy pre občanov, banka, pobočka zahraničnej banky, obchodník s cennými papiermi ani pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi zriadenie, vedenie a zrušenie tohto účtu majiteľa nespokatňuje v rozsahu štátnych dlhopisov pre občanov počas celej doby existencie príslušnej emisie štátnych dlhopisov pre občanov, pričom zrušenie účtu majiteľa sa nespokatňuje, len ak na ňom boli evidované výlučne štátne dlhopisy pre občanov“ (ustanovenie § 19a ods. 5 zákona o dlhopisoch).

Novela prináša aj ďalšie zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov. Predmetom tohto príspevku sú len vybrané zmeny, ktoré novela priniesla. Z uvedeného dôvodu odkazujeme aj na plné znenie novely, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

5. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobúda účinnosť čiastočne (A) dňa 31. decembra 2024 a (B) dňa 01. januára 2025.

Publikované dňa 23.01.2025.

NOVELA ZÁKONA O VÝBERE MÝTA

1. ABSTRAKT

Cieľom **novely zákona o výbere mýta** je predovšetkým zabezpečenie náležitej **regulácie zásad spoplatnenia vymedzených úsekov ciest mýtom** v súlade s legislatívou Európskej únie a v súlade so zámerom nastavenia mýtnych sadzieb tak, aby Slovenská republika nebola znevýhodnená v ekonomickom a dopravnom modeli ako **tranzitná krajina v rámci stredoeurópskeho priestoru**. Novelou zákona o výbere mýta dochádza aj k **zníženiu zdanenia vozidiel používaných na podnikanie** a pod.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÝCH SA NOVELA DOTKLA

Dňa **27. novembra 2024** Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. **357/2024 Z. z.** (ďalej len „**novela**“), ktorým sa mení a dopĺňa **zákon č. 474/2013 Z. z. o výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií** (ďalej len „**zákon o výbere mýta**“). Novelou sa okrem zákona o výbere mýta mení a dopĺňa aj **(A) zákon č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)** (ďalej len „**zákon o NDS**“), **(B) zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke** a **(C) zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel** (ďalej len „**zákon o dani z motorových vozidiel**“).

3. ZÁKON O VÝBERE MÝTA

A. OSLOBODENIE HISTORICKÝCH VOZIDIEL OD VÝBERU MÝTA

Novela na úvod prináša doplnenie nového ustanovenia **§ 3 ods. 1 písm. o)** zákona o výbere mýta, ktoré zakotvuje do legislatívy **oslobodenie historických vozidiel od výberu mýta**.

Historickými vozidlami sú vozidlá s **preukazom historického vozidla**, ktoré majú vydanú tabuľku so **zvláštnym evidenčným číslom obsahujúcim písmeno H**. Pre uplatnenie oslobodenia od mýta pre historické vozidlá prevádzkovateľ vozidla bude **musieť tieto vozidlá zaregistrovať v elektronickom mýtnom systéme**, inak musí platiť mýto.

Dôvodom prijatia uvedenej zmeny je **nízky nájazd historických vozidiel nad 3,5 tony** (priemerne 200 kilometrov za rok). Nakoľko sú historické vozidlá do 3,5 tony **oslobodené od povinnosti zakúpiť si diaľničnú známku**, považuje zákonodarca za potrebné **oslobodiť aj historické vozidlá nad 3,5 tony od povinnosti platiť mýto**.

B. SADZBA MÝTA

Novela prináša aj úpravu ustanovení **§ 2 ods. 2 a 3** zákona o výbere mýta, upravujúcich **sadzbu mýta**.

„*Sadzba mýta je súčtom poplatku za **infraštruktúru**, **poplatku za externé náklady spojené s emisiami CO2 spôsobenými premávkou a poplatku za externé náklady spojené so znečistením ovzdušia spôsobeným premávkou**. Sadzba mýta zohľadňuje najmenej **emisnú triedu vozidla a počet náprav vozidla***“ (ustanovenie **§ 4 ods. 2** zákona o výbere mýta).

„*Poplatok za **infraštruktúru** je poplatok vybraný na účely úhrady nákladov vynaložených na **výstavbu, údržbu, prevádzku a rozvoj cestnej infraštruktúry a nákladov spojených s elektronickým výberom mýta**. Vážený priemerný poplatok za **infraštruktúru** je príjem z poplatku za **infraštruktúru** za určité obdobie vydelený počtom vozokilometrov vozidiel na vymedzených úsekoch ciest počas tohto obdobia. **Vážený priemerný poplatok za **infraštruktúru** sa vzťahuje na **stavebné náklady a náklady na prevádzku*****“

údržbu a rozvoj cestnej infraštruktúry“ (ustanovenie § 4 ods. 3 zákona o výbere mýta).

V súvislosti so sadzbou mýta, prináša novela aj doplnenie nových ustanovení § 4 ods. 4 až 9 zákona o výbere mýta.

„Poplatok za externé náklady spojené s emisiami CO2 spôsobenými premávkou je poplatok vybraný na účely úhrady nákladov súvisiacich so škodou v dôsledku uvoľňovania CO2 počas prevádzky vozidla“ (ustanovenie § 4 ods. 4 zákona o výbere mýta).

„Poplatok za externé náklady spojené so znečistením ovzdušia spôsobeným premávkou je poplatok vybraný na účely úhrady nákladov súvisiacich s poškodením ľudského zdravia a environmentálnou škodou v dôsledku uvoľňovania tuhých častíc, prekursorov ozónu a prchavých organických zlúčenín počas prevádzky vozidla“ (ustanovenie § 4 ods. 5 zákona o výbere mýta).

„Prevádzkovateľ vozidla si môže uplatniť zľavu zo sadzby mýta za poplatok za infraštruktúru na základe systému zliav, ak tak ustanoví nariadenie vlády podľa ustanovenia § 35 ods. 1 zákona o výbere mýta“ (ustanovenie § 4 ods. 6 zákona o výbere mýta).

„Na účely poskytnutia zľavy zo sadzby mýta prevádzkovateľ vozidla poskytuje a správca výberu mýta a poskytovateľ Európskej služby elektronického výberu mýta spracúvajú údaje o (A) prevádzkovateľovi vozidla podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. a) zákona o výbere mýta okrem čísla občianskeho preukazu alebo cestovného pasu a podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. b) a e) zákona o výbere mýta, (B) evidenčnom čísle vozidla a krajine, v ktorej je vozidlo registrované, (C) vozidle podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. i) zákona o výbere mýta“ (ustanovenie § 4 ods. 7 zákona o výbere mýta).

„Poskytovateľ Európskej služby elektronického výberu mýta je povinný poskytovať správcovi výberu mýta na účely poskytnutia zľavy zo sadzby mýta údaje o vozidlách a ich prevádzkovateľoch

podľa ustanovenia § 4 ods. 7 zákona o výbere mýta“ (ustanovenie § 4 ods. 8 zákona o výbere mýta).

„Správca výberu mýta a poskytovateľ Európskej služby elektronického výberu mýta po uplatnení zľavy z aktuálnej výšky sadzby mýta prevádzkovateľom vozidla spracúvajú aj údaje prevádzkovateľa vozidla podľa ustanovenia § 12 ods. 5 zákona o výbere mýta počas kalendárneho roka, ktorý je rozhodujúcim obdobím pre uplatnenie zľavy zo sadzby mýta“ (ustanovenie § 4 ods. 9 zákona o výbere mýta).

C. SPRÁVCA VÝBERU MÝTA

Novela sa dotkla aj úpravy ustanovení o **povinnosti správcu výberu mýta vydať prevádzkovateľovi vozidla doklad o úhrade mýta** obsahujúci náležité údaje (doplnenie nového ustanovenia § 12 ods. 19 zákona o výbere mýta).

„Správca výberu mýta alebo poskytovateľ Európskej služby elektronického výberu mýta je povinný vydať prevádzkovateľovi vozidla doklad o úhrade obsahujúci údaj o celkovej výške mýta, výške poplatku za infraštruktúru, výške poplatku za externé náklady spojené s emisiami CO2 spôsobenými premávkou a výške poplatku za externé náklady spojené so znečistením ovzdušia spôsobeným premávkou; prevádzkovateľ vozidla môže odmietnuť prijatie tohto dokladu.“ (ustanovenie § 12 ods. 19 zákona o výbere mýta).

4. ZÁKON O NDS

A. POVINNOSTI NÁRODNEJ DIAĽNIČNEJ SPOLOČNOSTI

V súvislosti s prijatím novely dochádza aj k úprave zákona o NDS, napríklad na úseku **povinností Národnej diaľničnej spoločnosti** (ďalej len „Diaľničná spoločnosť“).

„Diaľničná spoločnosť je povinná na svojom webovom sídle uverejňovať informácie na úseku spoplatňovania pozemných komunikácií podľa osobitných predpisov za uplynulý kalendárny rok

každoročne do 31. marca o **(A) vývoji spoplatňovania používania cestnej infraštruktúry** s uvedením rozsahu spoplatnenej cestnej siete a kategórií vozidiel podliehajúcich spoplatneniu a o výnimkách zo spoplatnenia, **(B) diferenciacii poplatkov za infraštruktúru v rámci výberu mýta** podľa kategórie vozidla a emisnej triedy vozidla, **(C) váženom priemernom poplatku za infraštruktúru a celkových príjmoch z poplatku za infraštruktúru v rámci výberu mýta**, **(D) poplatku za externé náklady spojené s emisiami CO2** spôsobenými premávkou a **poplatku za externé náklady spojené so znečistením ovzdušia** spôsobeným premávkou podľa kategórie pozemnej komunikácie, emisnej triedy vozidla a časového obdobia, **(E) vývoji podielu vozidiel patriacich do príslušnej emisnej triedy vozidla**, **(F) celkových príjmoch z poplatku za externé náklady spojené s emisiami CO2** spôsobenými premávkou a **poplatku za externé náklady spojené so znečistením ovzdušia** spôsobeným premávkou, **(G) celkových príjmoch z výberu mýta a úhrady diaľničnej známky**, **(H) použití príjmov z výberu mýta a úhrady diaľničnej známky na činnosti podľa ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o NDS a osobitného predpisu“** (ustanovenie § 12 ods. 6 zákona o NDS).

5. ZÁKON O DANI Z MOTOROVÝCH VOZIDIEL

A. ROČNÁ SADZBA DANE

Novinkou v rámci **zákona o dani z motorových vozidiel** je napríklad modifikácia ustanovenia **§ 6** zákona o dani z motorových vozidiel, upravujúceho **ročnú sadzbu dane**, či zásah do ustanovenia **§ 7** zákona o dani z motorových vozidiel, upravujúceho **zníženie a zvýšenie ročnej sadzby dane**. Cieľom

novely je **zníženie zdanenia vozidiel používaných na podnikanie na úroveň minimálnych sadzieb daní** stanovených príslušnej legislatíve Európskej únie. Novelou sa tiež primerane **znižujú aj sadzby dane pre vozidlá nad 3,5 tony a do 12 ton**, ktoré na Slovensku tiež platia poplatky za používanie cestnej infraštruktúry (mýto za používanie vymedzených úsekov diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy). Zmena sadzieb sa **netýka vozidiel kategórie L, M1 a N1 (vozidlá do 3,5 tony)**, ktoré neplatia mýto, ale diaľničné známky s časovou platnosťou.

Ročné sadzby dane pre vozidlá sú uvedené v **prílohe č. 1 až 1e** zákona o dani z motorových vozidiel a sú rozdelené podľa jednotlivých kategórií. Novelou dochádza tiež k **zjednoteniu úpravy sadzby dane podľa veku vozidla rovnako pre všetky typy vozidiel aj do 3,5 tony aj nad 3,5 tony**. Pre podrobný prehľad o jednotlivých sadzbách dane odkazujeme na príslušné prílohy zákona o dani z motorových vozidiel.

Novela prináša aj ďalšie zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov. Predmetom tohto príspevku sú len vybrané zmeny, ktoré novela priniesla. Z uvedeného dôvodu odkazujeme aj na plné znenie novely, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

6. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobúda účinnosť čiastočne **(A) dňa 01. januára 2025 a (B) dňa 01. júla 2025**.

Publikované dňa 23.01.2025.

NOVELA ZÁKONA O PRÍSPEVKOCH Z FONDŮV EÚ

1. ABSTRAKT

Novela zákona o príspevkoch z fondov EÚ prináša napríklad (1) doplnenie ustanovenia, podľa ktorého sa dôvod vydania bezdôvodného obohatenia dopĺňa aj do správy pohľadávok štátu v prípadoch, kedy za prijímateľa plní iná osoba, (2) doplnenie ustanovení, podľa ktorých môže byť dôvodom na uzatvorenie dohody okrem vrátenia príspevku alebo jeho časti alebo náhrady škody aj vydanie bezdôvodného obohatenia, (3) zavedenie ustanovenia, podľa ktorého môže poskytovateľ vo vymedzených prípadoch rozhodnúť o zastavení konania o žiadosti na základe uznesenia monitorovacieho výboru príslušného programu a pod.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÝCH SA NOVELA DOTKLA

Dňa 05. decembra 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 388/2024 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie (ďalej len „zákon o príspevkoch“). Novelou sa okrem zákona o príspevkoch mení a dopĺňa aj (A) zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva, (B) zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanému z európskych štrukturálnych a investičných fondov a (C) zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (ďalej len „zákon o VO“).

3. ZÁKON O PRÍSPEVKOCH

A. ZMENA URČENIA PRÁVOMOCI CENTRÁLNEHO KOORDINAČNÉHO ORGÁNU

Na úvod novela prináša napríklad úpravu ustanovení § 5 ods. 2 písm. b) až d) zákona o príspevkoch, upravujúcich právomoci Centrálného koordinačného orgánu (Ministerstva

investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky).

„Centrálny koordinačný orgán v súvislosti s realizáciou partnerskej dohody a programov (1) zabezpečuje tvorbu a zmenu strategických, koncepčných, legislatívnych alebo horizontálne uplatniteľných dokumentov pre politiku súdržnosti, okrem finančného riadenia, riadenia finančných nástrojov a programu Interact“ (ustanovenie § 5 ods. 2 písm. b) zákona o príspevkoch), (2) „zabezpečuje tvorbu a zmenu vzorových dokumentov podľa zákona o príspevkoch, okrem vzorových dokumentov týkajúcich sa finančného riadenia, riadenia finančných nástrojov, programu Interact a programov Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku“ (ustanovenie § 5 ods. 2 písm. c) zákona o príspevkoch), (3) „koordinuje synergie a komplementarity medzi fondmi Európskej únie, Európskym poľnohospodárskym fondom rozvoja vidieka a inými nástrojmi Európskej únie; v spolupráci s Úradom vlády Slovenskej republiky, ktorý vykonáva úlohy Národnej implementačnej a koordinačnej autority, koordinuje synergie a komplementarity medzi fondmi Európskej únie a Plánom obnovy a odolnosti Slovenskej republiky“ (ustanovenie § 5 ods. 2 písm. d) zákona o príspevkoch).

B. NOVINKY V OBLASTI PROGRAMOV CEZHraničnej SPOLUPRÁCE

Majúc na zreteli špecifiká programov cezhraničnej spolupráce uvedené v ustanovení § 27 zákona o príspevkoch a s cieľom zabezpečenia riadneho a efektívneho procesu poskytovania príslušných finančných prostriedkov sa novelou dopĺňa nové ustanovenie § 27 ods. 8 zákona o príspevkoch, ktorým sa explicitne ustanovuje, že uznesenie

monitorovacieho výboru príslušného programu môže zakladať dôvod na zastavenie konania podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zákona o príspevkoch. V programoch cezhraničnej spolupráce podľa ustanovenia § 27 zákona o príspevkoch je postavenie monitorovacieho výboru pre program špecifické, pretože sa v ňom odráža cezhraničný prvok tak, aby bola zachovaná rovnováha medzi jednotlivými subjektmi z oboch členských štátov participujúcich na poskytovaní finančných prostriedkov z programu cezhraničnej spolupráce a súčasne **operatívnosť pri prenose výsledkov činnosti monitorovacieho výboru do realizácie samotného programu cezhraničnej spolupráce** (ustanovenie § 27 ods. 8 zákona o VO).

C. POSTUP PRI PORUŠENÍ PRAVIDIEL A POSTUPOV VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

Novinkou je tiež doplnenie nového ustanovenia § 41 ods. 3 zákona o príspevkoch, upravujúceho prípady porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania.

„Ak Úrad pre verejné obstarávanie **neplní úlohy sprostredkovateľského orgánu** a poskytovateľ na základe vlastného podnetu alebo podnetu iného orgánu **zistí porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania alebo obstarávania, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania alebo obstarávania, poskytovateľ prostredníctvom žiadosti o vrátenie vyzve prijímateľa vrátiť poskytnutý príspevok alebo jeho časť vzťahujúci sa na predmet zákazky**“ (ustanovenie § 41 ods. 3 zákona o príspevkoch).

4. ZÁKON O VO

A. URČOVANIE LEHÔT

V rámci zákona o VO dochádza napríklad k úprave ustanovenia § 21 ods. 4 zákona o VO, upravujúceho otázky určovania lehôt.

„Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ primerane **predĺžia lehotu na predkladanie ponúk, lehotu na predloženie žiadostí o účasť alebo lehotu na predkladanie návrhov, ak (A) vysvetlenie informácií potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu alebo na preukázanie splnenia podmienok účasti nie je poskytnuté v lehotách podľa ustanovení § 48 a § 108 ods. 8 zákona o VO aj napriek tomu, že bolo vyžadované dostatočne vopred alebo (B) v dokumentoch potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu alebo na preukázanie splnenia podmienok účasti vykonajú podstatnú zmenu**“ (ustanovenie § 21 ods. 4 zákona o VO).

B. ZADÁVANIE PODLIMITNEJ ZÁKAZKY

Novela prináša aj doplnenie nového ustanovenia § 108 ods. 10 zákona o VO, ktorého obsahom je oblasť **zadávanie podlimitnej zákazky**.

„Ak verejný obstarávateľ **vyzve na rokovanie jedného vybraného záujemcu alebo viacerých vybraných záujemcov, s ktorými rokuje o podmienkach zmluvy, nie je povinný použiť na to určenú funkcionalitu elektronickej platformy a ani postupovať podľa ustanovenia § 5 ods. 8 alebo podľa § 110 ods. 1 zákona o VO, ak je splnená niektorá z podmienok podľa ustanovenia § 81 písm. b), d) až h) zákona o VO, alebo ak (A) postupuje podľa ustanovenia § 111 zákona o VO, (B) v postupe podľa ustanovenia § 110 ods. 1 zákona o VO nebola predložená ani jedna ponuka alebo ani jedna z predložených ponúk bez vykonania podstatných zmien nespĺňa požiadavky určené verejným obstarávateľom na predmet zákazky alebo ani jeden uchádzač nespĺňa podmienky účasti, a za predpokladu, že pôvodné podmienky zadávania zákazky sa podstatne nezmenia, alebo (C) sa zákazka zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno postupovať podľa ustanovenia § 108 ods. 2 zákona o VO**“ (ustanovenie § 108 ods. 10 zákona o VO).

C. BEŽNÝ POSTUP PRE PODLIMITNÉ ZÁKAZKY

Na záver novela prináša aj nové ustanovenia § 110 ods. 8 a 9 zákona o VO, upravujúce **bežný postup pre podlimitné zákazky**.

„Oznámenie o výsledku verejného obstarávania zverejní verejný obstarávateľ v profile (A) do 14 dní po uzavretí zmluvy alebo rámcovej dohody alebo (B) bezodkladne po rozhodnutí o zrušení verejného obstarávania, ktoré bolo predmetom výzvy na predkladanie ponúk“ (ustanovenie § 110 ods. 8 zákona o VO). „Úrad pre verejné obstarávanie a verejný obstarávateľ uverejňujú v profile informácie a dokumenty podľa ustanovenia § 64 zákona o VO“ (ustanovenie § 110 ods. 9 zákona o VO).

Novela prináša aj ďalšie zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov. Predmetom tohto príspevku sú len vybrané zmeny, ktoré novela priniesla. Z uvedeného dôvodu odkazujeme aj na plné znenie novely, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

5. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobúda účinnosť **dňa 15. januára 2025**.

Publikované dňa 23.01.2025.

NOVELA ZÁKONA O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

1. ABSTRAKT

Novela zákona o vysokých školách prináša najmä úpravu (1) pôsobnosti akademického senátu, (2) lehôt pre vyhlásenie voľby rektora, (3) spôsobu obsadzovania miest vedúcich zamestnancov verejnej vysokej školy, (4) kreácie správnej rady, (5) kvalifikačných predpokladov na obsadzovanie funkčného miesta docenta a profesora a pod.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÝCH SA NOVELA DOTKLA

Dňa 10. decembra 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 399/2024 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách (ďalej len „zákon o vysokých školách“). Novelou sa okrem zákona o vysokých školách mení a dopĺňa aj (A) zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, (B) zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu, (C) zákon č. 396/2012 Z. z. o Fonde na podporu vzdelávania a (D) zákon č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania (ďalej len „zákon o zabezpečovaní kvality“).

3. ZÁKON O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

A. SKRÁTENIE LEHOTY PRE VYHLÁSENIE VOĽBY KANDIDÁTA NA REKTORA

Na úvod novela prináša napríklad úpravu ustanovenia § 10 ods. 5 zákona o vysokých školách, upravujúce lehotu pre vyhlásenie voľby kandidáta na rektora.

„Voľbu kandidáta na rektora vyhlasuje verejná vysoká škola na svojom webovom sídle, na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky a

prostredníctvom webových aplikácií, sociálnych médií a sociálnych sietí alebo iných inovatívnych komunikačných prostriedkov najneskôr šesť mesiacov pred uplynutím funkčného obdobia rektora. Verejná vysoká škola určí na podávanie návrhov na kandidáta na rektora lehotu najmenej tri mesiace. Ak vysoká škola nemá rektora alebo vo voľbe nebol úspešný žiaden uchádzač, voľba musí byť vyhlásená bezodkladne, pričom voľba sa musí konať najneskôr do troch mesiacov od vyhlásenia voľieb; lehotu na predkladanie návrhov kandidátov nesmie byť kratšia ako jeden mesiac. Voľba kandidáta na rektora sa vyhlasuje v slovenskom jazyku a anglickom jazyku“ (ustanovenie § 10 ods. 5 zákona o vysokých školách).

Cieľom zmien v ustanovení § 10 ods. 5 zákona o vysokých školách je skrátenie lehoty pre vyhlásenie voľby kandidáta na rektora z 270 dní na 6 mesiacov pred uplynutím funkčného obdobia rektora. Keďže z hľadiska aplikačnej praxe bola doterajšia lehotu (približne 9 mesiacov) neprimerane dlhá. Na zabezpečenie jednoznačného postupu sa dopĺňajú tiež lehoty pre prípady, kedy vysoká škola nemá rektora alebo vo voľbe nebol úspešný žiaden uchádzač.

B. ÚPRAVA PÔSOBNOSTI VEDECKEJ RADY VYSOKEJ ŠKOLY

Cieľom zmien ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o vysokých školách, je úprava pôsobnosti vedeckej rady verejnej vysokej školy v rámci spružnenia riadenia vysokej školy. Schvaľovanie dlhodobého zámeru sa ponecháva na schválenie len v správnej rade verejnej vysokej školy, čím sa odstráni komplikovaný schvaľovací proces, kedy dlhodobý zámer musel pred rokovaním správnej rady verejnej vysokej školy schváliť aj akademický senát verejnej vysokej školy a vyjadrovala sa k nemu aj vedecká rada verejnej vysokej školy.

Schvaľovanie všeobecných kritérií na obsadzovanie funkčných miest profesorov a docentov a konkrétnych podmienok na obsadzovanie funkčných miest profesorov sa pre zjednodušenie spojí do **jedného úkonu**. Verejná vysoká škola si môže naďalej v rámci realizácie akademickej slobody **určiť aj ďalšie úlohy, ktoré má plniť vedecká rada verejnej vysokej školy a ďalšie dokumenty, ktoré má vedecká rada schvaľovať**, avšak výlučne vo svojom **štatúte** ako základnom vnútornom predpise.

C. MAJETOK VEREJNEJ VYSOKEJ ŠKOLY

Doplnením si po novom prešli aj ustanovenia zákona o vysokých školách, upravujúce **majetok verejnej vysokej školy** (doplnenie nových ustanovení **§ 17 ods. 7 až 10** zákona o vysokých školách).

„Verejná vysoká škola je oprávnená postupom podľa ustanovenia **§ 17 ods. 10** zákona o vysokých školách **predať nepotrebnú nehnuteľnú vec bez obchodnej verejnej súťaže alebo ju darovať len Slovenskej republike, inej verejnoprávnej inštitúcii, obci alebo vyššiemu územnému celku**. Cena pri predaji bez obchodnej verejnej súťaže musí byť **primeraná**“ (ustanovenie **§ 17 ods. 7** zákona o vysokých školách).

„**Nájomca alebo vypožičiavateľ pozemku vo vlastníctve verejnej vysokej školy nie je oprávnený zriadiť stavbu na tomto pozemku; to neplatí pri postupe podľa ustanovenie § 17 ods. 10 zákona o vysokých školách**“ (ustanovenie **§ 17 ods. 8** zákona o vysokých školách).

„**Predchádzajúci písomný súhlas správnej rady verejnej vysokej školy podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona o vysokých školách sa nevyžaduje na nájom alebo výpožičku (A) nehnuteľnej veci na čas kratší ako tri roky, (B) pozemku alebo jeho časti s celkovou výmerou najviac 50 m² na čas kratší ako päť rokov alebo (C) stavby alebo jej časti s celkovou podlahovou plochou najviac 50 m² na čas kratší ako päť rokov**“ (ustanovenie **§ 17 ods. 9** zákona o vysokých školách).

„V prípadoch **hodných osobitného zreteľa určených vnútorným predpisom** verejnej vysokej školy príslušný právny úkon **schvaľuje správna rada verejnej vysokej školy**. Návrh rektora na schválenie právneho úkonu podľa prvej vety musí byť **odôvodnený a zverejnený na webovom sídle verejnej vysokej školy najmenej 15 dní pred príslušným zasadnutím správnej rady verejnej vysokej školy**“ (ustanovenie **§ 17 ods. 10** zákona o vysokých školách).

Cieľom predmetnej úpravy je **ponechať schvaľovanie nájmu a výpožičky nehnuteľnej veci správnej rade verejnej vysokej školy až v prípade, keď ide o nájom alebo výpožičku nehnuteľnej veci na čas dlhší ako tri roky**.

Predchádzajúci písomný súhlas správnej rady verejnej vysokej školy sa tiež bude vyžadovať len v prípade, ak ide o **nájom alebo výpožičku pozemku s celkovou výmerou väčšou ako 50 m² na čas dlhší ako päť rokov alebo stavbu alebo jej časť s celkovou podlahovou plochou väčšou ako 50 m² na čas dlhší ako päť rokov**. Ide o doplnenie doterajšej právnej úpravy, keď sa táto výnimka v závislosti od výmery vzťahovala **len na predaj alebo zámenu, pričom nájom a výpožička predstavovali dispozíciu s majetkom nižšej intenzity**.

D. PÔSOBNOSŤ SPRÁVNEJ RADY VEREJNEJ VYSOKEJ ŠKOLY

Novela prináša aj úpravu ustanovenia **§ 41** zákona o vysokých školách, ktoré upravuje **pôsobnosť správnej rady verejnej vysokej školy**.

Správna rada schvaľuje na návrh rektora po schválení akademickým senátom verejnej vysokej školy **metodiky rozpisu dotácie vrátane rozpisu dotácie zo štátneho rozpočtu z kapitoly Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 89 zákona o vysokých školách na súčasť verejnej vysokej školy, zlúčenie, splynutie, zrušenie, rozdelenie, zmenu názvu alebo zmenu sídla verejnej vysokej školy, zriadenie, zlúčenie,**

splynutie, zrušenie, rozdelenie, zmenu názvu alebo zmenu sídla súčasti verejnej vysokej školy.

Schvaľovanie dlhodobého zámeru sa ponecháva na schválenie len v správnej rade verejnej vysokej školy, čím sa odstráni komplikovaný schvaľovací proces, kedy dlhodobý zámer musel pred rokovaním správnej rady verejnej vysokej školy schváliť aj akademický senát verejnej vysokej školy a vyjadrovala sa k nemu aj vedecká rada verejnej vysokej školy. Taktiež sa len správnej rade verejnej vysokej školy ponecháva schvaľovanie rozpočtu verejnej vysokej školy.

Novelou sa vypúšťa povinnosť správnej rady verejnej vysokej školy vyjadriť sa k výročnej správe o činnosti verejnej vysokej školy a výročnej správe o hospodárení verejnej vysokej školy. Vypúšťa sa tiež povinnosť akademického senátu verejnej vysokej školy prerokovať správu o činnosti správnej rady verejnej vysokej školy. Cieľom je tak zefektívnenie výkonu pôsobnosti správnej rady pričom sa zachováva jej pôsobnosť rozhodovať o strategických otázkach verejnej vysokej školy.

E. KVALIFIKAČNÉ PREDPOKLADY NA OBSADENIE MIESTA PROFESORA A DOCENTA

Novela upravuje aj ustanovenie § 75 ods. 4 zákona o vysokých školách, upravujúce kvalifikačné predpoklady na obsadenie funkčného miesta profesora a docenta.

Kvalifikačným predpokladom na obsadenie funkčného miesta profesora je splnenie kritérií príslušnej vysokej školy na získanie titulu profesor; v prípade obsadzovania funkčného miesta docenta je to splnenie kritérií príslušnej vysokej školy na získanie titulu docent. V oboch prípadoch sa nevyžaduje splnenie podmienky vedeckého a pedagogického alebo umeleckého a pedagogického pôsobenia v príslušnom odbore habilitačného konania a inauguračného konania na vysokej škole. V tejto súvislosti sa po novom nevyžaduje ani vypracovanie habilitačnej práce a úspešné absolvovanie habilitačného alebo inauguračného konania. Tieto podmienky by

znemožňovali uchádzať sa o príslušné funkčné miesta tým uchádzačom, ktorí spĺňajú ostatné kritéria, ale práve v danom čase pedagogicky nepôsobia na príslušnom funkčnom mieste, čo predstavuje uzavretie systému napr. vo vzťahu k osobám mimo akademického prostredia.

Kvalifikačným predpokladom na obsadenie funkčného miesta profesora a funkčného miesta docenta je tiež splnenie všeobecných kritérií na obsadzovanie funkčných miest profesorov a docentov a konkrétnych podmienok na obsadzovanie funkčných miest profesorov príslušnej vysokej školy.

4. ZÁKON O ZABEZPEČOVANÍ KVALITY

A. AKREDITÁCIA CEZHraničného spoločného študijného programu

Novela prináša aj úpravu zákona o zabezpečovaní kvality, a to najmä doplnením nového ustanovenia § 30a zákona o zabezpečovaní kvality, ktoré upravuje akreditáciu cezhraničného spoločného študijného programu.

„Vysoká škola so sídlom v Slovenskej republike môže, okrem postupu v súlade s rozhodnutím Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (ďalej len „agentúra“) podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o zabezpečovaní kvality, pri tvorbe spoločného študijného programu podľa osobitného predpisu poskytovaného v spolupráci s vysokou školou so sídlom mimo územia Slovenskej republiky (A) požiadať o udelenie akreditácie agentúru, (B) požiadať o udelenie akreditácie inú právnickú osobu, ktorá je zapísaná v Európskom registri zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania, alebo (C) vytvoriť akreditovaný cezhraničný spoločný študijný program, ak (1) vysoká škola má podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o zabezpečovaní kvality právo vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v danom študijnom odbore a stupni štúdia a (2) všetky vysoké školy podieľajúce sa na uskutočňovaní príslušného cezhraničného spoločného študijného programu

sú oprávnené na základe svojich vnútorných systémov zabezpečovania kvality podľa právnych predpisov štátu, v ktorom majú sídlo, samostatne vytvárať študijné programy“ (ustanovenie § 30a ods. 1 zákona o zabezpečovaní kvality).

„Vysoká škola so sídlom mimo územia Slovenskej republiky môže pri tvorbe cezhraničného spoločného študijného programu poskytovaného v spolupráci s vysokou školou so sídlom mimo územia Slovenskej republiky požiadať o udelenie akreditácie agentúru“ (ustanovenie § 30a ods. 2 zákona o zabezpečovaní kvality).

„Žiadosť o akreditáciu cezhraničného spoločného študijného programu podľa ustanovenia § 30a ods. 1 písm. a) a b) a ods. 2 zákona o zabezpečovaní kvality podávajú spoločne všetky vysoké školy, ktoré sa podieľajú na jeho uskutočnení“ (ustanovenie § 30a ods. 3 zákona o zabezpečovaní kvality).

„Pri konaní podľa ustanovení § 30a ods. 1 a 2 zákona o zabezpečovaní kvality sa postupuje podľa dokumentov upravujúcich postupy a štandardy európskeho prístupu k zabezpečovaniu kvality spoločných študijných programov prijatých v rámci Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania a zverejnených na webovom sídle Európskeho registra zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania. Hodnotiaca správa sa zverejňuje aj v anglickom jazyku“ (ustanovenie § 30a ods. 4 zákona o zabezpečovaní kvality).

Účelom uvedených ustanovení je umožniť vysokým školám na Slovensku, ako aj vysokým školám v zahraničí, ktoré chcú poskytovať vysokoškolské vzdelanie spoločne, aby mohli požiadať agentúru o akreditáciu spoločného (cezhraničného) študijného programu, a to v súlade s európskymi postupmi a štandardami zabezpečovania kvality. Predkladaná úprava oprávňuje agentúru takúto žiadosť vysokých škôl prijať a posúdiť ich v súlade s medzinárodnými (európskymi) štandardmi a postupmi. Rovnako môžu vysoké školy požiadať o udelenie akreditácie aj inú právnickú osobu registrovanú v EQAR (The European Quality Assurance Register for Higher Education). Európskym postupom je možné vytvoriť akreditovaný cezhraničný spoločný študijný program aj v prípade, ak všetky vysoké školy sú oprávnené na základe svojich vnútorných systémov samostatne vytvárať študijné programy.

Novela prináša aj ďalšie zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov. Predmetom tohto príspevku sú len vybrané zmeny, ktoré novela priniesla. Z uvedeného dôvodu odkazujeme aj na plné znenie novely, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

5. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobúda účinnosť dňa 01. februára 2025.

Publikované dňa 23.01.2025.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeníach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok nás, prosím, kontaktujte prostredníctvom emailovej adresy office@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2025